

VASTU VÕETUD

TLÜ üliõpilaskonna volikogu

1.10.2025 määrusega

Eesti Üliõpilaskondade Liidu üldkoosoleku seisukoht seoses ligipääsetavusega Tallinna Ülikoolis

EESMÄRK

Eesti Üliõpilaskondade Liidu üldkoosolek on seisukohal, et Tallinna Ülikooli linnaku ruumid, sh ukSED ja õpperuumid, peavad olema kõigile ligipääsetavad. Ligipääsetavus peab olema väärikas, iseseisvust tagav ja süsteemselt kavandatud, mitte ajutiste lahendustega piirdumine.

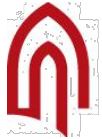
PROBLEEMI KIRJELDUS

Tallinna Ülikool on avatud ja mitmekesine kogukond, kuhu kuuluvad üliõpilased, õppejõud ja töötajad erineva tausta, vajaduste ja võimetega. Ometi ei ole ülikooli keskkond ja seeläbi haridus täna kõigile võrdselt kättesaadav.

Eesti Üliõpilaskondade Liidu üldkoosolek toetab Tallinna Ülikooli Üliõpilaskonna volikogu seisukohta, mis on kooskõlas Eesti Üliõpilaskondade Liidu (edaspidi EÜL) avaliku poliitika põhimõtetega. EÜL on korduvalt rõhutanud, et kõrgharidus peab olema ligipääsetav igale isikule, kes on kõrgkooli vastu võetud, sõltumata tema sotsiaalsest ja majanduslikust taustast, etnilisest kuuluvusest, vanusest, füüsilistest võimetest, rahvusest, nahavärvist, soost, keelest, päritolust või poliitilistest ja usulistest veendumustest.¹

Kõrghariduse kättesaadavus peab hõlmama erivajadustega õppijate vajaduste arvestamist, sealhulgas õppekorralduse, õppe sisu, tugisüsteemide ja füüsilise õpikeskkonna tasandil. Kõrgkoolid peavad tagama erivajadustega üliõpilastele tugiteenused ja nõustamise, mis võimaldavad neile täisväärtuslikku osalemist õppetöös. Samuti on kõrgkoolidel kohustus tagada füüsiline ligipääsetavus nii olemasolevates hoonetes kui ka uute õppehoonete, ühiselamute ja teiste ülikooli rajatiste projekteerimisel, lähtudes universaalse disaini põhimõtetest.¹ Ligipääsetavuse puudumine ei ole üksnes tehniline probleem – see seab reaalseid piiranguid inimeste osalemisele õppetöös, teadustegevuses, tööturul ja

¹ Eesti Üliõpilaskondade Liit. (2024). Avaliku poliitika seisukohad. <https://eyl.ee/dokumendid/>

TALLINNA ÜLIKOOL

Üliõpilaskond

kogukonnaelus. Kui liikumise erivajadusega üliõpilane või töötaja sõltub pidevalt teiste abist, piirame tema iseseisvust, õiguslikku võrdsust ja väarikust.

Kõik inimesed vajavad elu jooksul mingil hetkel ligipääsetavuse lahendusi, mis toetavad iseseisvat hakkamasaamist ja väarikat kohtlemist. Ligipääsetav keskkond, digilahendused ja teenused ei ole olulised üksnes erivajadustega inimestele, vaid muudavad ülikooli mugavamaks ja kasutajasõbralikumaks kõigile.² Kui mõne jaoks võib ligipääsetavus olla ajutine vajadus trauma, haiguse või vanuse tõttu, siis teiste jaoks on see igapäevane ja püsiv tingimus. Seetõttu on iseseisev ligipääs õppetöele, ülikooli hoonetele ja teenustele vältimatu, et tagada kõigile võrdne ja väarikas osalemine akadeemilises elus.

Kõrgkoolid peavad tagama füüsilise ligipääsetavuse olemasolevates hoonetes ning tagama, et uute hoonete (sh ühiselamud, teaduskeskused, spordihooned jms) projekteerimisel arvestatakse universaalse disaini põhimõtteid. See tagab, et kõik kasutajad – sealhulgas erivajadustega isikud, lapsed, vanurid, lapsevankrit lükkavad inimesed ja ajutiselt abivahendeid kasutavad inimesed – saavad ülikooli ruumides liikuda võrdselt, turvaliselt ja mugavalt.^{1, 3}

EÜL on seisukohal, et ligipääsetavus ei ole üksnes nähtava erivajadusega tudengite küsimus, vaid kõikide üliõpilaste õigus ja vajadus. Kõik erivajadused ei ole alati nähtavad, mistõttu tuleb keskkonna kujundamisel ja tugisüsteemide loomisel lähtuda universaalsest kaasavusest. Seetõttu ei saa ligipääsetavust käsitleda kui eraldi seisvat erilahendust, vaid kui kõrghariduse kvaliteedi ja võrdsuse keskset alustala.

VÕIMALIKUD LAHENDUSED

Mitmed Tallinna Ülikooli õppehooned ja ruumid ei ole ratastooliga või muude liikumisabivahenditega iseseisvalt ligipääsetavad. See olukord piirab tudengite ja töötajate iseseisvust, seab nad ebavõrdsesse olukorda ning võib vähendada nende võimalust osaleda õppe- ja teadustegevuses täieõiguslikult.

Paljudes kohtades sõltub uste avamine kõrvaliste inimeste abist, mis tähendab, et liikumise erivajadusega inimesed ei saa oma igapäevast liikumist ja õppetöös osalemist korraldada iseseisvalt. Kuna õppetöö toimub erinevatel aegadel ja eri hoonetes, ei saa eeldada, et alati leidub keegi abivalmis kõrvaline inimene. Puudega inimeste ligipääsetavuse tagamiseks tuleb lähtuda ehitusseadustiku (RT I, 31.05.2018, 55) § 20 lõikes 2 toodud nõuetest, mille kohaselt peab üks avanema ja sulguma maksimaalselt 25 njuutoni suuruse jõu avaldamisel või avanema

¹ Eesti Üliõpilaskondade Liit. (2024). Avaliku poliitika seisukohad. <https://eyl.ee/dokumendid/>

² Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. (2025). Ligipääsetavus.

<https://mkm.ee/ligipaasetavus#regulatsioonid>

³ Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet. (2021). Ligipääsetavus. <https://tja.ee/ariklient/ehitised-ehitamine/ligipaasetavus#miks-on-ligipaasetav>

automaatselt. Samuti peab tellitult avanev uks püsima lahti piisava aja, et tagada puudega inimese sujuv läbipääs, või olema reguleeritav vastavalt vajadusele. Automaatselt liikumisteele avaneva ukse ette tuleb paigaldada hoiatav tähis liikumistee ulatuses.⁴

Hetkel ei vasta peauksed ega koridoriuksed nimetatud nõuetele, mistõttu on liikumise erivajadusega inimestel nende kasutamine raskendatud. Esmane ja lihtsasti teostatav lahendus on vajaduspõhine uste automatiseerimine, alustades näiteks Astra maja peauksest, et tagada seadusega nõutud ligipääsetavus ja ohutus. Antud puudus on välja toodud ka ligipääsetavuse auditis, mis viidi läbi 2024. aasta kevadel. Auditist selgub, et vahetult peaukse ees asub kerge ülespoole kalle, mis võib liikumisabivahendi kasutajale ukse avamise ebamugavaks muuta. Probleemi lahendamiseks on soovitatav paigaldada peauksele automaatika, mis võimaldab ukse avanemist kas kerge tõmbe või nupuvajutuse teel.

Tallinna Ülikooli Üliõpilaskonna volikogu koos EÜL'i üldkoosolekuga seisukohal, et ülikooli vastutusalas on luua pikaajaline tegevuskava, mis tagab, et ülikooli linnak muutub realselt ja väärilt ligipääsetavaks koostöös sidusrühmade, nõustamiskeskuse (TÜNK) ja tudengiesindajatega. Auditist selgus, et ülikooli hoonetes puuduvad taktiilsed liikumislahendused, nagu juhtteed, taktiilsed korruseplaanid ja majajuhid nägemispuudega inimestele, ning kodulehelt ei leia kirjeldavaid liikumisjuhiseid hoonete ümbruses ja siseruumides liikumiseks. Need puudujäägid muudavad nägemispuudega külastajate orienteerumise keeruliseks.

Tegevuskava üheks lahutamatuks osaks peab olema teavitustöö – näiteks kaardid ja juhised, kuidas linnakus liikuda, ning ligipääsetavuse kohta käiva info parem kättesaadavus ülikooli kodulehel. Erivajadustega inimesel peab olema võimalik saada usaldusväärset ja selget teavet ülikoolilinnaku füüsilise keskkonna kohta, kuid hetkel on see piiratud, mistõttu on vajalik teavituse ja juhiste süsteemne arendamine.^{1,5}

Iga kõrgkool peab tagama erivajadustega üliõpilasele vajaliku toe ja tugisüsteemi, et tudengil oleks võimalik õppetöös täies mahus osaleda. Kõigile üliõpilastele võrdsete tingimuste loomisega seotud kulud katab kõrgkool koostöös riigiasutustega.¹ Ka kohaliku omavalitsuse tasandil on oluline, et vastavad lahendused jõuaksid ellu. Selleks, et Astra maja muutuks 2026. aasta jooksul ligipääsetavamaks, ootame ülikoolilt konkreetseid eelarvelisi muudatusi, mis tagaksid erivajadustega tudengitele võrdsed võimalused.

¹ Eesti Üliõpilaskondade Liit. (2024). Avaliku poliitika seisukohad. <https://eyl.ee/dokumendid/>

⁴ Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitistele. (2018). RT I, 31.05.2018, 55. <https://www.riigiteataja.ee/akt/131052018055>

⁵ Ligipääsuke. (2024). Tallinna Ülikooli hoonete ligipääsetavuse audit.

SEISUKOHT

- **Iseseisev ligipääs**

Kõik ülikooli uksed ja ruumid peavad olema iseseisvalt ligipääsetavad.

- **Integreeritud ja väärivad lahendused**

Ligipääsetavuse lahendused peavad olema väärivad, integreeritud ning mitte ajutised ega stigmatiseerivad.

- **Standardlahendused uute ja renoveeritavate hoonete puhul**

Uute hoonete ja renoveerimiste puhul tuleb ligipääsetavus kavandada standardlahendusena, mitte lisavalikuna.

- **Sidusrühmade kaasamine**

Renoveerimiste ja uute hoonete projekteerimise protsessis tuleb teha koostööd otseselt puudutatud sidusrühmadega (nt liikumise erivajadusega üliõpilased ja töötajad, erialaliidud, erivajadustega inimeste organisatsioonid), sest ainult otseselt puudutatud saavad anda õiglast ja praktilist hinnangut kavandatavatele lahendustele.

- **Ligipääsetavus kui osa ülikooli arengust ja väärtustest**

Ligipääsetavuse tagamine peab olema lahutamatu osa ülikooli arengust, mitte käsitletud kõrvalise või teisejärgulise teemana.

- **Pikaajaline tegevuskava**

Põhinedes auditist selgunud puudujääkidele tuleb koostada ülikooliülene pikaajaline tegevuskava, mis tagab linnaku reaalse ja vääriva ligipääsetavuse.

- **Tudengiesindajate kaasamine**

Auditist tuvastatud puudujääkidest või muudatustest tuleb teavitada üliõpilaskonna esindajaid (nt juhatus ja volikogu).

- **Õigusaktide ja standardite järgimine**

Kõik lahendused peavad vastama riiklikele, Euroopa Liidu ja rahvusvahelistele juhendmaterjalidele ning standarditele.

TALLINNA ÜLIKOOL

Üliõpilaskond

- **Universaalne disain**

Kõrgkoolid peavad tagama füüsilise ligipääsetavuse olemasolevates hoonetes ja arvestama universaalse disaini põhimõtteid uute hoonete, ühiselamute, teaduskeskuste ja spordihoonete projekteerimisel.

Ligipääsetavus ei ole luksus ega erakordne mugavus, vaid kõigi üliõpilaste ja töötajate põhioigus. Tallinna Ülikool peab tagama, et igaüks saaks ülikooli ruumides liikuda väärikalt, sõltumatult ja võrdselt.

Tallinna Ülikooli Üliõpilaskonna volikogu koos EÜL'i üldkoosolekuga kutsub ülikooli juhtkonda üles astuma samme, et muuta ligipääsetavus põhimõtteks ja praktikaks, mitte erandiks.